

“BƏRBƏR” İXTİSASI ÜZRƏ TƏDRİS EDİLƏN MODULLARIN AKTUALLIĞI

Modul (modul təlimi) – təhsil proqramının (kurikulumun) və ya təlim müddətinin müstəqil bölməsi olub, konkret peşələri ixtisas sərəştələrinin formalaşdırılması üzrə materialların ayrı-ayrı bloklar halında strukturlaşdırılmış şəkildə bir-biri ilə əlaqəli öyrənilməsinə nəzərdə tutan təlim hissəsidir. **Modul tipli kurikulumlar** PT sisteminin çevikliyini təmin edən əsas amildir. **Peşə modulları** – İPİT proqramlarının əsasını təşkil edir, çünki bu modullar hər bir peşə üzrə spesifik sərəştələrin formalaşmasına gətirib çıxarır.

“Bərbər”, “bərbər-vizajist-manikürçü” ixtisasları peşə təhsili müəssisələrində tədris edilən ixtisaslar sırasındadır. Əmək bazarında bərbər peşəsinə müvəffəqiyyətə nail olmaq üçün peşəkar, ixtisaslı, rəqabətə davamlı, təşəbbüskar, yaradıcı, aktiv kadrların hazırlanmasında “bərbər” ixtisası üzrə tədris edilən modulların böyük əhəmiyyəti vardır. Belə ki, peşə təlimində tədris edilən digər ixtisaslarda olduğu kimi, “bərbər”, “bərbər-vizajist-manikürçü” ixtisasları üzrə tədris edilən modullar təhsilalanın peşəkar inkişafına xidmət edir, tətbiqi və tərbiyəvi xarakter daşıyır, məzmunun təhsilalan tərəfindən rahat mənimsənilməsi təmin edilir.

“Bərbər”, “bərbər-vizajist-manikürçü” ixtisası üzrə tədris edilən modullardan biri də **“Bərbər işinin təşkili”**dir. Bu modul üzrə təlimi başa vuran təhsilalan bərbər sənətinin tarixi, bərbər müəssisəsinin və biznes işinin təşkili, fəaliyyət planının qurulması, müştəri ilə düzgün ünsiyyət qurmaq qaydaları haqqında bilik qazanır, müasir tendensiyalara və dəbə uyğun xidmət bacarıqlarına sahib olur. Bu sahələrdə bilik və sərəştə əldə edən bərbərə əmək bazarında ilk addımlar atmaq asanlaşır.

Modul: Bərbər işinin təşkili.

Mövzu: Bərbər sənətinin qədim tarixi.

Standartlar: 1.1.2.

Dərsin məqsədi: Bərbər sənəti və onun inkişaf tarixi haqqında bilir.

Dərsin tipi: İnduktiv.

İş forması: Qruplarla iş, kollektivlə iş.

İş üsulları: Anlayışın çıxarılması, karusel, diskussiya.

İnteqrasiya:

Fənlərə rəqəsi: Tarix, coğrafiya.

Fəndaxili: Saç düzümləri, saçların rənglənməsi, vizaj işi.

Resurslar: Kompüter, proyektor, iş vərəqləri, “Power Point Presentation” proqramı.

Dərsin gedişi:

Motivasiya: (5 dəqiqə). Tələbələrdə idrak fəallığı yaratmaq məqsədi ilə “Anlayışın çıxarılması” üsulundan istifadə edirəm.

Tələbələr fərziyyələrini söyləyir və fikirləri dinlənilərək lövhəyə qeyd edilir. Tələbələrə mövzunu müəyyənləşdirməyə istiqamətləndirmək üçün yardımçı suallar verirəm:

1. *Şəkildə gördüyünüz tarixi şəxsiyyətlər hansı dövrdə yaşayıblar?*

2. *Misir fironu Kleopatra nə üçün “gözəllik ilahəsi” hesab edilirdi?*

Beləliklə, fikirlər sistemləşdirilir və dərsin mövzusu müəyyənləşdirilir.

Tədqiqat sualları çıxarılır:

Tədqiqatın aparılması: (10 dəqiqə). Tədqiqat aparmaq üçün tələbələr qruplara bölünür və 1-dən 5-dək sayırlar. Eyni rəqəmləri sayan tələbələr bir qrupda birləşir. Qruplar adlandırılır və lider seçilir. Tədqiqat aparmaq üçün tələbələri mümkün vasitələrlə (internet, dərs vəsaiti, linklər və s.) təmin edirəm. Qrupları “qrup işi” qaydaları ilə tanış edirəm:

1. *Danışq növbəsini gözləyin.*
2. *Bir-birinizi sonacan dinləyin.*
3. *Bir-birinizin şəxsinə deyil, ideyalarına fikir bildirin.*
4. *Bir-birinizə yardım edin.*

Hər bir qrupa tapşırıqlar yazılmış iş vərəqləri paylayıram və tədqiqat aparmaq üçün ayrılan vaxtı elan edirəm.

Qruplar tədqiqat işi apardıqdan sonra iş vərəqlərini saat əqrəbi istiqamətində digər qruplara ötürürlər. İş vərəqlərinə digər qrup üzvləri tərəfindən fərqli rəngli qələmlə əlavələr edilərək dövr edilir və sahibinə çatdırılır.

İnformasiya (məlumat) mübadiləsi: (7 dəqiqə). Vaxtın bitdiyini elan edirəm. Qruplar tədqiqat işini dayandırır. Hər qrup lideri işlərini təqdim edir. Qruplar bir-birinin işləri ilə tanış olurlar.

İnformasiya müzakirəsi: (10 dəqiqə). Əldə edilmiş faktların məqsədyönlü müzakirəsinə və

təşkilinə kömək edirəm. Diskussiya zamanı müxtəlif faktlar arasında əlaqələr tapılır.

Nəticə və ümumiləşdirmə: (10 dəqiqə). Tələbələr əldə etdikləri bilgiləri ümumiləşdirir, gələcləri nəticəni tədqiqat sualı ilə irəli sürülən fərziyyələrlə müstəqil şəkildə eyniliyini yoxlayırlar.

Nəticə və ümumiləşdirmə

Bərbər sənətinin tarixi qədimlərə gedib çıxır. Qədim bərbər sənəti Qədim Şərqdə, Qədim Yunanıstanda, Qədim Romada sürətlə inkişaf etmişdir.

Qədim Misirdə bərbər sənətinin bir çox sahələri inkişaf etmişdir. Misir firmanı Nefertitanın heykəli o dövrün saç düzümünün nə qədər möhtəşəm olduğunu sübut edir. Burada dəriyə qulluq üçün müxtəlif tərkiblərin hazırlanması işini Yeri üzündə misirlilər kimi bilən ikinci xalq yox idi. Onlar qiymətli materiallardan hazırlanan pariklər taxırdılar. Boya maddəsi kimi xımadən istifadə edirdilər. Dəbli rəng tünd qəhvəyi və qara idi. Kişilər saqqallarını daş və bürünce vasitələrlə kəsirdilər. Təəssüf ki, 21 yaşdan başlanırdı. İlk tərəş xüsusi qeyd olunurdu. Saç düzümüləri «bəndəsi dəqiqlik» adını almışdır.

Qədim Yunanıstanda bərbər sənəti daha çox inkişaf etmişdir. Yunanlar kosmetik vasitələrin müalicəvi sirlərini bildirdilər. Saç düzümünü ustalıqla və diqqətlə yerinə yerləşirdilər. Kişi və qadınlar müxtəlif hördüklər edirdilər. Saçları demir millə bururdular. Saç rəngi kimi atırlı bitki tozlarından istifadə edirdilər. Qadınlar qızıl və kül rənginə üstünlük verirdilər. Burada Makedoniyalı İsgəndərin şərafinə saç düzümü yaradırlar. Bərbər işi ilə xüsusi təlim görmüş qullar məşğul olurdular.

Qədim Romada xarici görünüşə xüsusi diqqət olunurdu. Saç kəsimi və nizamlanması daim dəyişdirilib. İlk tərəşbayan kimi qeyd olunurdu. İmperator Adriana buruq saqqalı dəbə gətirmişdir. Aşıq rəng saçlar və pariklər yüksək qiymətləndirilirdi. Saç boyası kimi xıma otlar və kıldən istifadə olunurdu. Əsildə romalıların həmişə kosmetikadan istifadə edirdilər. Saç düzümüləri həkimliyi və yığcamlığı ilə fərqlənirdi.

Yaradıcı tətbiqetmə:

Tapşırıq: Hər qrup araşdırdığı qədim dövlətə məxsus kişi və qadın obrazını təsvir etsin.

Qiymətləndirmə: (3 dəqiqə). Əvvəlcə qrupların qiymətləndirməsini aparıram.

Qiymətləndirmə				
Qrup	Qadın Bərbərləri	Qadın Saqqatları	Qadın Saqqatları	Qadın Saqqatları
Qrup				
Qrup				
Qrup				
Qrup				

Sonra qrup daxilində tələbələri fərdi qiymətləndirirəm.

Qiymətləndirmə				
Tələbələr	Qadın Bərbərləri	Qadın Saqqatları	Qadın Saqqatları	Qadın Saqqatları
Tələbələr				
Tələbələr				
Tələbələr				
Tələbələr				

“Bərbər” ixtisasına yiyələnmək istəyən tələbələrə bu sənətin tarixini öyrətmək çox vacibdir. O, yiyələndiyi peşənin nə qədər qədim köklərə malik olduğunu, tarixin sınağından necə keçdiyini, iş zamanı istifadə etdiyi alət və vəsaitlərin hansı dövrdə yarandığını, necə təkmilləşdirilərək bugünüməzə gəlib çıxdığını, məhz **“Bərbər işinin təşkili”** modulunda öyrənir. Tələbədə seçdiyi peşəyə marağı, modulları maraqlı, peşəkar və müasir üsullarla tədris etməklə də yaratmaq olar.

Tamara Abdullayeva,

Xidmət Sahələri üzrə Sumqayıt Dövlət Peşə Təhsil Mərkəzinin (3 nömrəli Sumqayıt Peşə Liseyi) ixtisas fənn müəllimi
e-mail: tamara.abdullayeva.86@gmail.com